

UUTISET

Pohjois-Pohjanmaalla vireillä päällekkäinen valokuituverkko

Pohjois-Pohjanmaalla on heikot laajakaistayhteydet, vaikka alueelle vedettiin valokuitua alle 10 vuotta sitten.

KAIJALEENA RUNSTEN

Pohjois-Pohjanmaan 12 eteläistä kuntaa tekivät viime syksynä esiselvityksen. Nyt niistä viisi – Kalajoki, Merijärvi, Pyhäjoki, Sievi ja Siikajoki – ovat lähössä rakentamaan valokuituverkkoa. Kalajoen tietohallintojohtaja Sami Krank kertoo, että kevään aikana tehdään tarkemmat hankesuunnitelmat ja perustetaan osuuskunta.

Hän korostaa, että esiselvityksen perusteella yksikään kunta ei ottanut kiinteän verkon rakentamiseen kielteistä kantaa. Tarkoituksena on toteuttaa hankesuunnitelmat.

”Käytännössä 12 kunnan verkon rakentaminen yhtä aikaa ei vain onnistu”, hän perustelee. Verkko rakennetaan velkarakalla, joten mukaan lähtevien kuntien pitää vielä antaa oman kuntansa alueelle takaukset rakentamiskuluihin.

Alue on Pohjois-Pohjanmaan puhelinosuuskunnan (PPO) entistä toimialuetta. PPO investoi valokuituyhteyksiin vuosina 2008–2010 yhteensä 30 miljoonaa euroa.

MT:n saamien tietojen mukaan kattavat valokuituyhteydet vedettiin paitsi keskustaajamiin myös Lesti-, Kala-, Pyhä- ja Siikajokien laaksoihin.

Krank on tietoinen verkoista. Tarkkaa karttaa niiden sijainnista ei ole, koska Elisa ei ole niitä luovuttanut.

”Alustavia neuvotteluja on Elisan kanssa käyty, mutta toistaiseksi ne eivät ole tuottaneet mainittavaa tulosta.”

”Voihan olla, että Elisalla kiinnostutaan todella, kun näkevät, että ollaan tosissaan”, hän arvelee.

Kunnille hanke on huonossa taloudellisessa tilanteessa merkittävän iso. Sen kustannukset

Laajakaistahanke kattaa viisi kuntaa. Selvityksessä olivat mukana myös naapurikunnat Alavieska, Haapavesi, Nivala, Oulainen, Raahen, Reisjärvi ja Ylivieska.

Sami Krank esittelee 12 kunnan selvitystä kiinteistä laajakaistayhteyksistä. Niitä lähdetään rakentamaan vaiheittain oman verkkoyhtiön kautta.

ovat viiden kunnan alueella yli 36 miljoonaa euroa.

Jos Elisan kanssa pystyttäisiin tekemään yhteistyötä, siitä syntyisi verkko-yhtiöille ja asukkaalle huomattava säästöä runkokaapelien vedossa.

Elisan nihkeys myydä kuituliittymiä on tuskastuttanut alueen asukkaat ja kunnat.

Sähköyhtiö Elenia on paikoin taajamissa kaapeloitunut maahan sähkölinjoja, samassa yh-

teydessä Elisa on jopa kerännyt kuparilinjoihin pois, toteaa Keski-Pohjanmaan tuottajaliiton toiminnanjohtaja Jouni Jyrinki.

Pohjois-Pohjanmaan viisi eteläistä kuntaa kuuluu MTK-Keski-Pohjanmaan.

Jyringin mukaan jäsenistöltä on tullut viestiä, ettei Elisa ole halunnut toimittaa valokuitua, vaikka liittymä olisi haluttu ostaa.

”Jos kymmenien miljoonien

edestä on ensin laitettu yhteisiä varoja kaapeleihin, miten niihin voidaan näin suhtautua? Onko meillä tällaiseen varaa?” hän ihmettelee.

Jyrinki, joka on myös mukana kotikuntansa Kalajoen luottamustehtävissä, muistuttaa, että mobiiliyhteydet eivät riitä etenkin yritystoimintaan.

Viestintäviraston päällikkö Päivi Peltola-Ojala kertoo, että huomattavaa markkina-ase-

maa pitävälle operaattorille eli Elisalle on velvoite luovuttaa toiselle teleyritykselle käyttöoikeus verkkoon, jos tämä niitä tarvitsee.

”Mutta sellaista velvoitetta, että koko verkko pitäisi luovuttaa, ei ole.”

Käyttöoikeuden vuokraus tulee hänen mukaansa säästöjen mukaan kysymykseen silloin, jos valokuituyhteyksissä on käytännötön kapasiteettia tai tilaajayhteyksiä on vapaina.

ma pitävälle operaattorille eli Elisalle on velvoite luovuttaa toiselle teleyritykselle käyttöoikeus verkkoon, jos tämä niitä tarvitsee.

”Mutta sellaista velvoitetta, että koko verkko pitäisi luovuttaa, ei ole.” Käyttöoikeuden vuokraus tulee hänen mukaansa säästöjen mukaan kysymykseen silloin, jos valokuituyhteyksissä on käytännötön kapasiteettia tai tilaajayhteyksiä on vapaina.

Elisa avoin yhteistyölle

KAIJALEENA RUNSTEN

Elisalla on tiedossa, että Pohjanmaan rannikolle suunnitellaan kuntien laajakaistayhtiötä alueelle, jossa on PPO:n rakentama valokuituverkko.

”Virallisia keskusteluja ei ole käyty. Itse en ole ollut heihin yhteydessä”, toteaa Elisan kiinteistä laajakaistapalveluista vastaava osastopäällikkö Jari Simpanen.

Hänen mukaansa yhteistyö on mahdollista, kunhan nähdään tarkemmin, ”miten verkkomme kohtaavat”.

Paikallisilla verkko-osuuskunnilla ja Elisalla on ollut muualla tapauskohtaisesti sovittua yhteistyötä.

Elisa ei kerro tarkkaa lukumäärää valokuituliittymistä, joita yrityksille ja koteihin on myyty PPO:n rakentamasta valokuituverkosta.

MT:lle on tullut palautetta, että Elisa ei olisi myynyt valokuitua, vaikka verkkoa tiedetään alueelle kaivetun. Elisa osti PPO:n toiminnan vuoden 2013 lopussa.

”Fusion yhteydessä oli pieni katkos myynnissä. Silloin ei aktiivisesti markkinoitu. Mutta mielellämme niitä nyt toimitamme”, Simpanen selvittää.

Elisalla on koko maassa reilusti yli puoli miljoonaa kiinteää laajakaistaliittymää.

Yhtiössä on Jari Simpanen mukaan suuntana vähentää vanhoja kupariyhteyksiä omakoti-alueilta. Laajakaistayhteyksien laatu voidaan parantaa liittämällä kodin seinään menevä kupari tontin ulkopuolella kuituyhteyteen.

”Vanhaa kuparia on vielä huomattavasti enemmän kuin valokuitua. Jos saadaan kuparilinja riittävän lyhyeksi, siinä kulkee etäisyydestä riippuen useita kymmeniä megabiteja.”

Taajamien ja haja-asutusalueiden nopeista kuituliittymistä yhtiöllä ei ole erillistä tilastoa. Eniten niitä on tarjolla Elisan perinteisillä vahvoilla alueilla, joihin PPO:n aluekin kuuluu.

PPO JA ELISA

PPO-yhtiö oli puhelinosuuskunta, jolla oli huomattava markkina-asema yhteensä 20 kunnassa Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla.

Sillä oli myös asiakkaita itäisellä Pohjois-Pohjanmaalla ja pohjoisessa Keski-Suomessa.

Elisa osti Finnet-liittoon kuuluneen yhtiön liiketoiminnan vuoden 2013 lopussa.

Kauppa sisälsi myös omistukset Kymen Puhelimesta ja Telekareliasta. Yhtiöllä oli tuolloin noin 160 000 liittymää, joista 70 000 oli kiinteitä laajakaistoja.

Sitra jatkaa Maatila 2.0:n kehittämistä

KAIJALEENA RUNSTEN

Sitra jatkaa maatalouden ja muun maaseudun biotalouden tulevaisuutta viitoittavan ohjelman valmistelua. Maatila 2.0:ksi kutsuttu ohjelma-aihe esiteltiin MT:ssä (8.1.) ja se sai puhelimitse pirisemään Sitrassa.

”Meille tuli jutun jälkeen paljon palautetta. Ennen kaikkea soittajat ilmaisivat kiitosta siitä, että nämä asiat nousevat esiin”, toteaa Sitran johtaja Mari Pantsar.

Keskusteluissa tuli esiin useita yksittäisten yrittäjien kokemuksia, jotka tukevat sitä Sitran suunnittelutyön lähtökohtaa, että nykyinen maatalouden tukiin perustava toimintamalli ei ole kannustavaa taloudellisesti.

”Tulevaisuus näyttätty monelle synkkänä. Ihmiset ovat puolustusasenteella.”

Toisaalta sellaisiakin puheita käytiin, joista Pantsar ja kiertotalouden johtava asiantuntija Nani Pajunen olivat hyvin ilahuneita.

Pajunen kertoo, että useilla on halua liittyä Maatila 2.0:an, jos siitä tehdään Sitraan ohjelma. ”Meitä myös pyydetään nyt todella paljon puhumaan

MT
100 vuotta

Sata ideaa

Sarjassa esitellään juhluvuoden aikana 100 biotalouden ideaa.

erilaisiin tilaisuuksiin. Varsinkin ravinnekierroksen asiat kiinnostavat.”

Mari Pantsar kertoo, että Sitra on päättänyt ainakin valmistella Maatila 2.0-ohjelmasta luonnoksen. Toteuttamispäätös tehdään erikseen aikanaan.

”Törmäämme varmasti hallinnollisiin pullonkauluihin edelleen. Pyrimme valmistelun aikana myös keskustelemaan hallinnon edustajien kanssa.”

MT kerää lukijoiden ajatuksia ideoita tulevaisuuden maatilasta. Niitä voi lähettää sähköpostilla osoitteeseen maatila2025@maaseudun-tulevaisuus.fi

Keskustelua aiheesta voi käydä myös Facebookissa ja Twitterissä tunnuskella #maatila2025.

Kuva on HZPC Sadokkaan sopimusviljelmältä Venäjällä.

Sadokas kokonaan hollantilaisille

SATU LEHTONEN

Hollantilainen perunan lajikejalostaja HZPC ostaa loput tyrnäväläisen HZPC Sadokas Oyn osakkeista. Tällä hetkellä sen osuus on 41,3 prosenttia.

Osakkeiden myyjä ovat suomalaiset yksityishenkilöt, muun muassa yhtiön perustaja ja toimitusjohtaja Jaakko Rahko.

Jaakko ja Markku Rahko sekä Timo ja Tuomo Turunen perustivat Sadokas Export Oyn vuonna 1996 siemenperunoiden vientiyhtiöksi Venäjän markkinoille.

Vuonna 2007 alkoi yhteistyö Sadokkaan ja HZPC Hollandin välillä. Samana vuonna hollantilaiset tulivat Sadokkaan vähemmistöomistajaksi ja nimi vaihtui HZPC Sadokkaaksi.

HZPC Sadokas omistaa Venäjällä toimivan siemenperunoiden myynti- ja markkinointiyhtiön Oo HZPC Sadokkaan. Pietarissa ja Moskovassa toimiva yhtiö tuo Venäjälle siemenperunaa Suomesta ja Hollannista sekä tuottaa sitä myös Venäjällä.

HZPC omistaa jo ennestään toisen Tyrnävällä toimivan sie-

menperunayhtiön, HZPC Kantaperuna Oyn.

Venäjällä viljellään perunaa noin 1,4 miljoonaa hehtaarin alalla. HZPC odottaa, että maan perunanviljely ammatillaisuutuu tulevina vuosina.

Ruulan heikentyneen kurssin takia eurooppalainen siemenperuna on tällä hetkellä kallista venäläisille asiakkaille.

Venäjällä on myös tavoitteenä vähentää riippuvuutta ulkomaisesta siemenperunatuonnista, eikä tulevaisuudessa ole varmuutta, sallitaanko tuonti edelleen, Rahko kertoo.

HZPC:n pääajajikeet Venäjällä ovat HZPC:n Red Scarlet, Innovator, Colomba sekä venäläinen Nevski. Red Scarlet on Venäjän johtava lajike.

HZPC-konserni toimii maailmanlaajuisesti. Sillä on 300 työntekijää yli kymmenessä maassa. Yrityksen omistavat 800 viljelijää sekä työntekijät.

HZPC:n vahvistettu liikevaihto kaudella 2014/2015 oli 245 miljoonaa euroa.

HZPC Sadokkaan liikevaihto oli kaudella 1.7.2014–30.6.2015 yhteensä 6,6 miljoonaa euroa.

Verot nostivat maanviljelijät kapinaan Kreikassa

SOFIA SPIROU
ATEENA

Talouskurimus riepottelee viljelijöitä Kreikassa. Viljelijä Yannis Tortouris pelkää, että hän on seuraava kriisin uhri.

”Hallitus vie 70 prosenttia tuloistamme veroina ja muina maksuina tänä vuonna ja 50 prosenttia ensi vuodesta alkaen”, Tortouris sanoo.

”Syksyllä sovittiin vielä lisäveroista, joten maksut nousevat 80 prosenttiin. Mikä yritys voisi selvitä sellaisesta?”

42-vuotias Tortouris viljelee 12 hehtaarin puuvillatilaa Pohjois-Kreikassa.

Hän edustaa Promahonasin maanviljelijöiden liittoa, joka on mukana tammikuussa alkaneissa maanlaajuisissa mielenosoituksissa.

Viljelijöiden liitot ovat tukineet teitä traktoreillaan 70 paikassa ympäri Kreikkaa: Lii-

kenne on seisonut valtaväylillä sekä satamiin ja lentokentille johtavilla teillä.

Viljelijät vastustavat hallituksen säästötoimenpiteitä, jotka ovat jo nostaneet maatalouden kuluja jyrkästi.

Viljelijöiden tuloverotus on päätetty kaksinkertaistaa ja samalla etuja on leikattu. Myös siementen, lannoitteiden ja kemikaalien veroja on kiristetty.

Leikkausten tavoitteena on tehdä maataloista tuottavia yrityksiä. Asiantuntijoiden mukaan liian rajut toimenpiteet voivat kuitenkin ”tappaa potilaan”.

”Maanviljelijät nauttivat aikaisemmin erityissuojelua. Pelkään, että väkivaltaiset leikkaukset kaatavat tuhansia maatalousyrityksiä sen sijaan, että ne saataisiin osaksi markkinataloutta”, arvioi luomuviljelyn professori Dimitris Bilalis Ateenan maataloustieteellisestä yliopistosta.

Viljelijät ovat tukineet Ateenan katuja useiden viikkojen ajan.

”Ainakin korkeampiin maksuihin pitäisi siirtyä paljon hitaammin.”

Viljelijöiden näkökulmasta kyseessä on eloonjäämistä estele. Sen merkinä parlamentin edustalla Ateenassa seisoo nyt 17 traktoria.

Ongelman ytimessä on epävakaa eläkejärjestelmä.

”Tiedämme oikein hyvin, että järjestelmä romahtaa. Meitä pyydetään maksamaan lisää ja kustantamaan – ei omia eläkkeitämme vaan nykyisten eläkeläisten tuet”, Tortouris

TAUSTA

Kreikka on noin 700 000 maatilaa. Maatalouden osuus maan bruttokansantuotteesta on 2,9 prosenttia. Euroopan keskiarvo on 1,2 prosenttia

Maatalouden vienti on vuosittain 5 miljardia euroa, viidennes koko viennin arvosta.

Ala työllistää noin 750 000 henkeä eli viisi prosenttia koko työvoimasta. Keski-kokoisella maatilalla on noin kaksi hehtaaria peltoa.

selittää. Eläkejärjestelmää on yritetty korjata jo vuodesta 2010, heikoin tuloksin. Maan bruttokansantuotteesta 17,5 prosenttia kuluu eläkkeisiin, kun EU-maiden keskiarvo on 11,3.

Taloustieteilijöiden mukaan tilanteen korjaaminen lisäveroilla ja valtion lisäpanostuksilla voi ajaa maan yhä syvemmälle umpikujaan. Maksujen korottamisen sijaan valtion pitäisi suitsita veronkiertoa sekä hillitä julkisen talouden menoja ja tehostaa sen toimintaa.

Valtupuole Syrizaalla on parlamentissa hyvin heikko, kolmen paikan enemmistö. Puolue yrittää tyyntytellä eläkeuudistuksen nostattamaa myrskyä ennen kuin se hajottaa puolueen rivit.

Yksi puolueen kansanedustajista on jo ilmoittanut, ettei hän aio puoltaa eläkeuudistusta muuttaman viikon kuluttua järjestettävässä äänestyksessä.

Samaan aikaan viljelijöiden liitot löysäivät otettaan. Osa on suostunut neuvottelemaan leikkauksista hallituksen kanssa. Lopputulos on vielä arvioitua.